

Українська література:

КНИГИ-ЮВІЛЯРИ

2024 року

Літературна спадщина України багата на твори, що стали знаковими для національної культури.

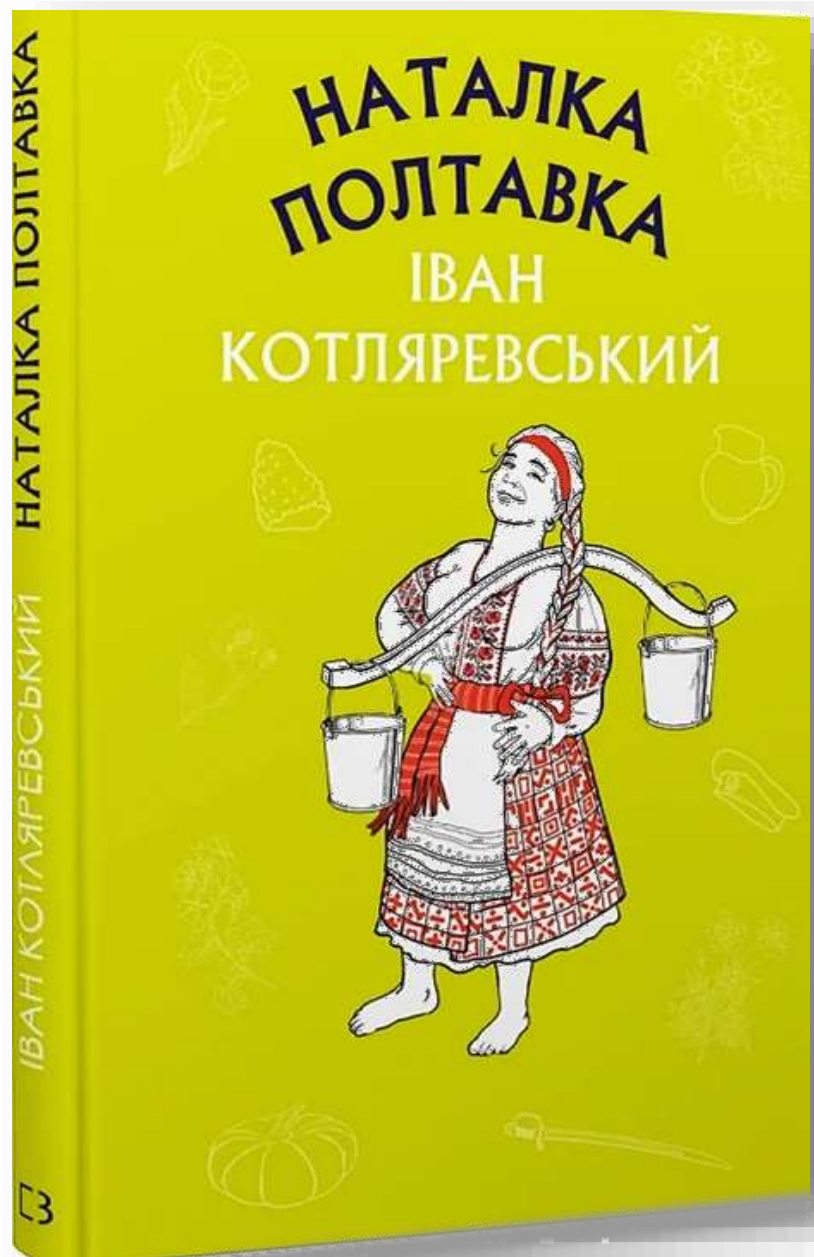
У 2024 році чимало українських книг відзначають свої ювілеї

Саме зараз чудова нагода перечитати ці твори, віддаючи шану їхнім авторам. Бо ці книги є не тільки літературними шедеврами, але й відображають важливі етапи розвитку української культури та суспільства

НАТАЛКА-ПОЛТАВКА

205 років драмі Івана Котляревського (1819)

Котляревський І. Наталка-Полтавка : драма
/ І. Котляревський. – Київ : BookChef, 2022. – 112 с.

Соціально-побутова драма написана 205 років тому, але досі вражає своєю актуальністю. Автор правдиво змалював життя в українському селі XIX ст. У творі оспівується чесність, відданість, вірність в дружбі, повага до батьків та любов, яка перемагає будь-які перешкоди. Історія про щирю та чарівну сільську дівчину торкнулася тисяч людських сердець по всьому світу. Нині твір входить до обов'язкової шкільної програми

І.П. Котляревський
(1769 – 1838)

ПАН ХАЛЯВСЬКИЙ

185 років роману Григорія Квітки-Основ'яненка (1839)

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

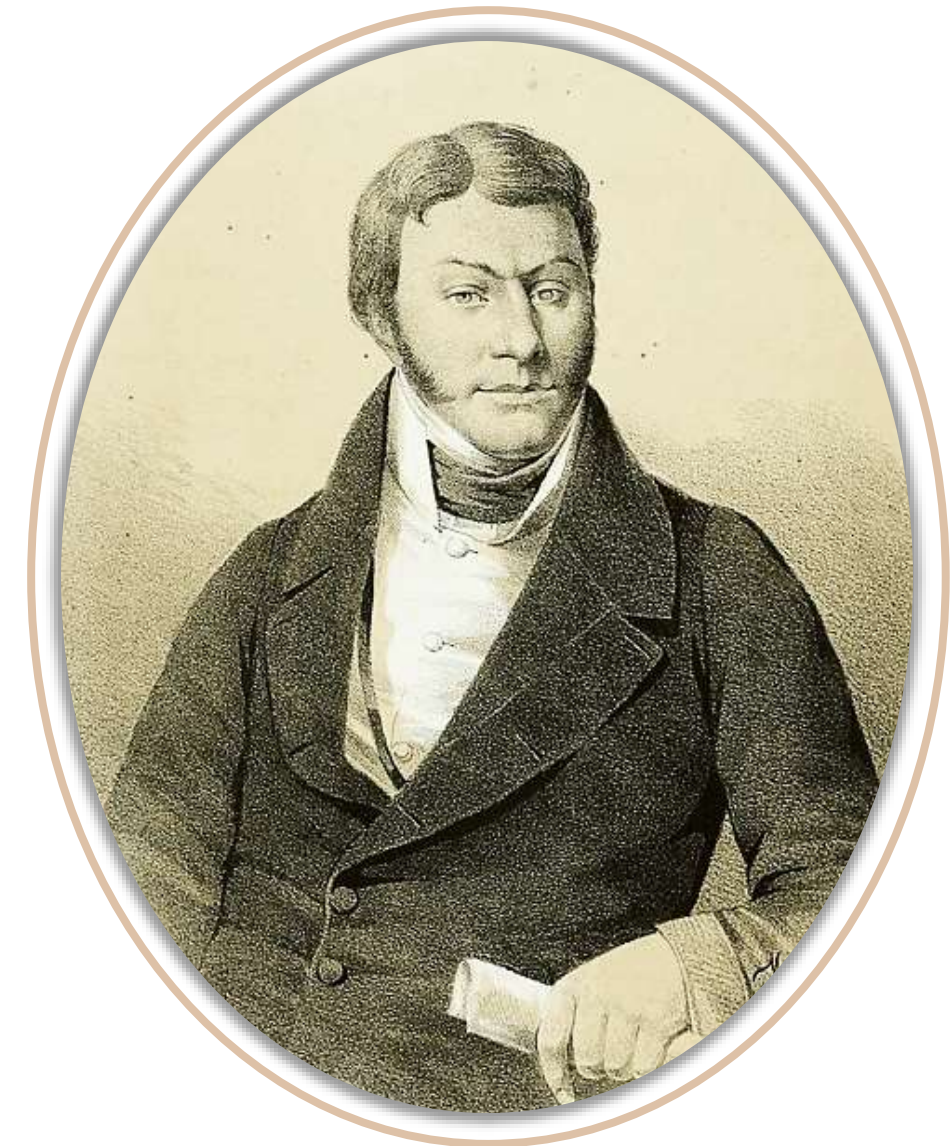
Григорій
Квітка-Основ'яненко

ПАН
ХАЛЯВСЬКИЙ

Квітка-Основ'яненко Г. Пан Халявський [Електронна книга]
: [електронна книга] / Г. Квітка-Основ'яненко. – Київ
: Мультимедійне видавництво Стрельбицького. – 2015. – 254 с.
– URL: <https://www.yakaboo.ua/pan-haljavs-kij.html>

У сатиричному романі висміюється побут українських поміщиків кінця 18 – початку 19 ст. Підстаркуватий поміщик Трофим Миронович Халявський згадує своє дитинство, батьків, навчання, службу в армії, сватання і поділ спадку між братами. Автор викриває такі характерні для поміщиків риси характеру як лінощі, зосередженість лише на власній ситості, жадібність тощо

Г. Ф. Квітка-Основ'яненко
(1778 – 1843)

СТО ТИСЯЧ

135 років комедії Івана Карпенка-Карого (1889)

Карпенко-Карий І. Сто тисяч : вибрані твори
/ І. Карпенко-Карий. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля,
2020. – 320 с.

Темою комедії є зображення життя селянства в пореформенні часи, суспільні явища, що мали місце в 80-90 рр. XIX ст. Автор висміює хазяїв, для яких багатство є метою всього життя, а не засобом для існування. Ганяючись за придутками, Герасим Калитка стає жертвою шахраїв, що грають на його жадобі та отримують від цього велику вигоду. Автор сміється над людськими пороками й закликає соромитись своїх злих вчинків: «Буде здоров'я, будуть і гроші...»

І. К. Карпенко-Карий
(1845 – 1907)

ЛЮДИНА

130 років повісті Ольги Кобилянської (1894)

Кобилянська О. Ю. Людина : повість / О. Ю. Кобилянська.
– Харків : Фоліо, 2021. – 285 с.

Поява повісті започаткувала етап психологічної української прози. У творі відображено погляди письменниці на становище української жінки у суспільстві. Героїня повісті Олена Ляуфлер – тип нової жінки в українській літературі: вперше створено образ інтелігентки, яка бореться за ім'я і становище людини. Авторка торкнулась нової проблематики, зокрема – емансипації та фемінізму

О.Ю. Кобилянська
(1863 – 1942)

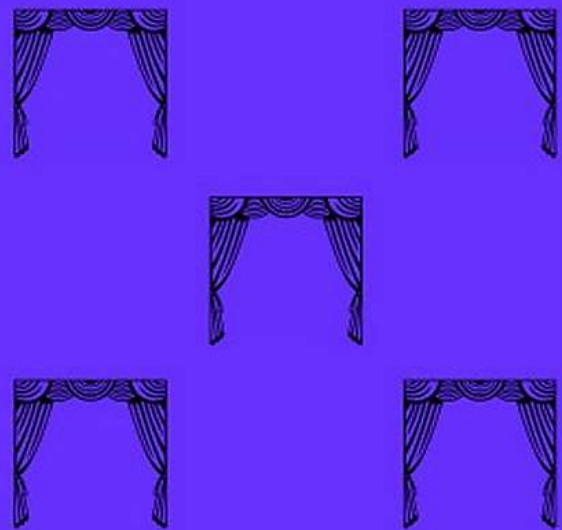
ЖИТЕЙСЬКЕ МОРЕ

120 років трагікомедії Івана Карпенка-Карого (1904)

Іван Карпенко-Карий

Житейське море

Суєта

Карпенко-Карий І. Житейське море. Суєта
/ І. Карпенко-Карий. – Київ : Кондор, 2021. – 184 с.

У трагікомедії читач спостерігає за Іваном – сином козака-хлібороба Макара Барильченка, який став великим артистом, має люблячу дружину та дітей. Та людині не вистачає спокійного життя, тягне на гріховне.

В творі автор зачіпає актуальні теми людських відносин і цінність почуттів (сім'я й обов'язки не мають компромісів), показує акторський побут, закулісне життя, яке наповнене заздрістю, брехнею, лицемірством і розпустою

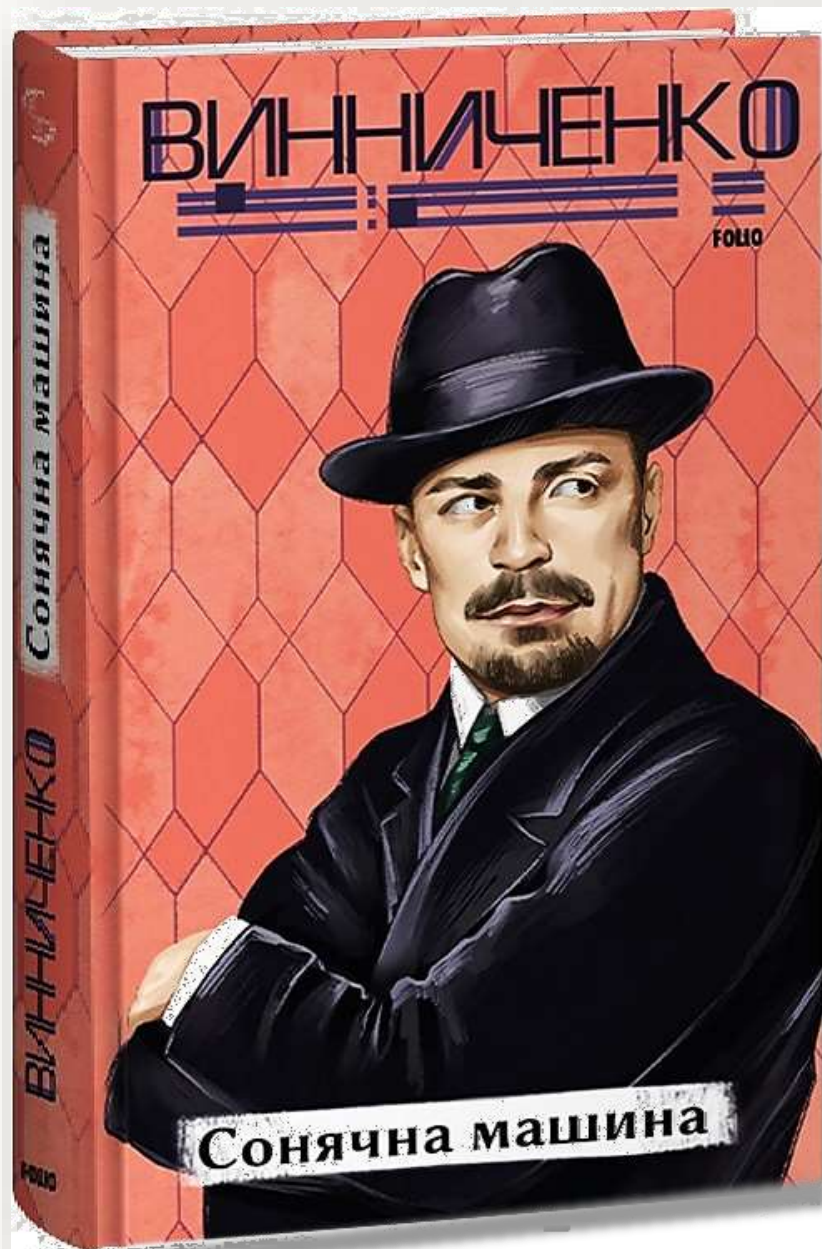

І. К. Карпенко-Карий
(1845 – 1907)

СОНЯЧНА МАШИНА

100 років роману Володимира Винниченка (1924)

Винниченко В.К. Сонячна машина : роман
/ В.К. Винниченко. – Харків : Фоліо, 2023. – 832 с.

У науково-фантастичному романі події розгортаються на початку 20-х років минулого століття. Рудольф Штор створює фантастичну «сонячну машину». З її появою люди можуть отримувати їжу за допомогою сонячної енергії. Щоб добути «сонячний хліб», у сонячну машину треба покласти траву чи листя і пропустити сонячне світло, після чого оросити потом. Звичне життя змінюється і люди починають боротися за «сонячну машину»

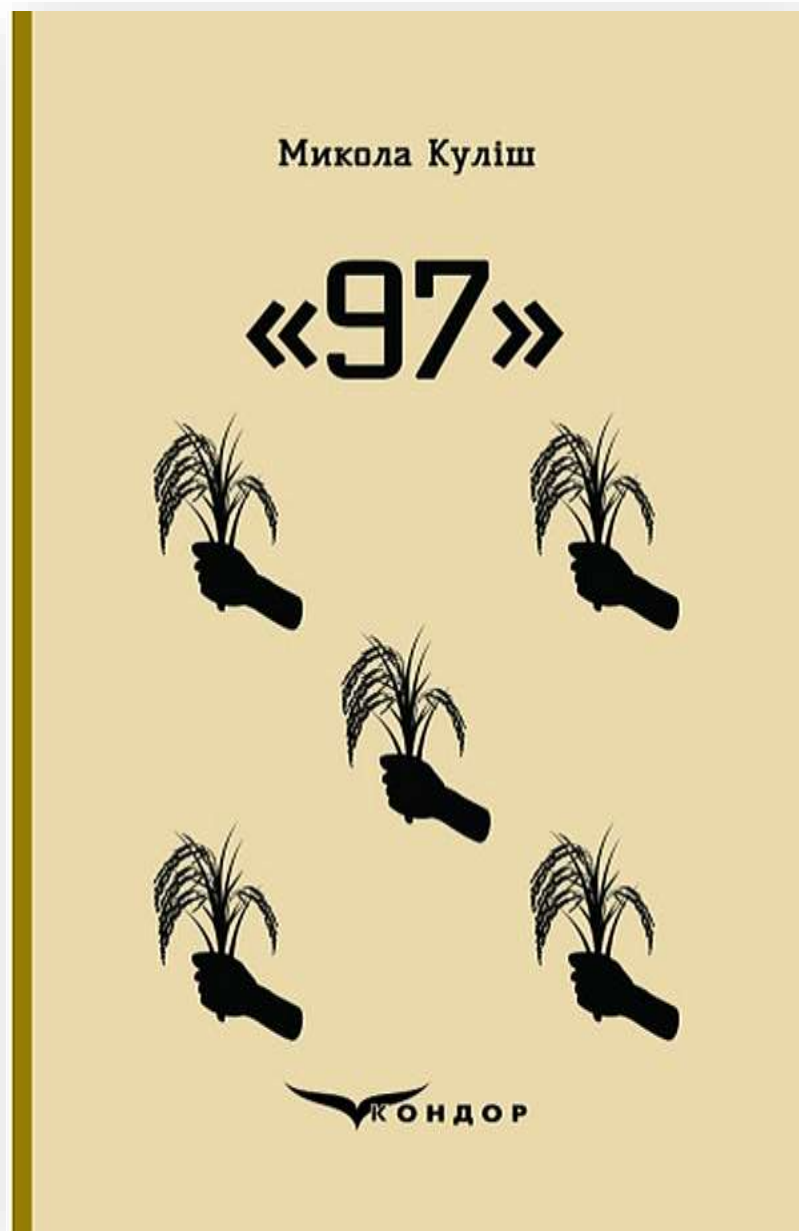

В.К. Винниченко
(1880 – 1952)

97

100 років драмі Миколи Куліша (1924)

Куліш М. 97 : вибрані п'єси / М. Куліш. – Київ : Кондор, 2021.
– 196 с.

Автор відображає трагічні події періоду голодомору в Україні у 1920-х роках, який став наслідком політики «воєнного комунізму» та неврожаю. Це один із перших творів української літератури, який підняв тему голоду на селі та соціальної напруги між селянами і владою. Назва "97" символізує кількість душ у селі, що стоять перед вибором: померти від голоду чи підкоритися жорсткій політиці радянської влади

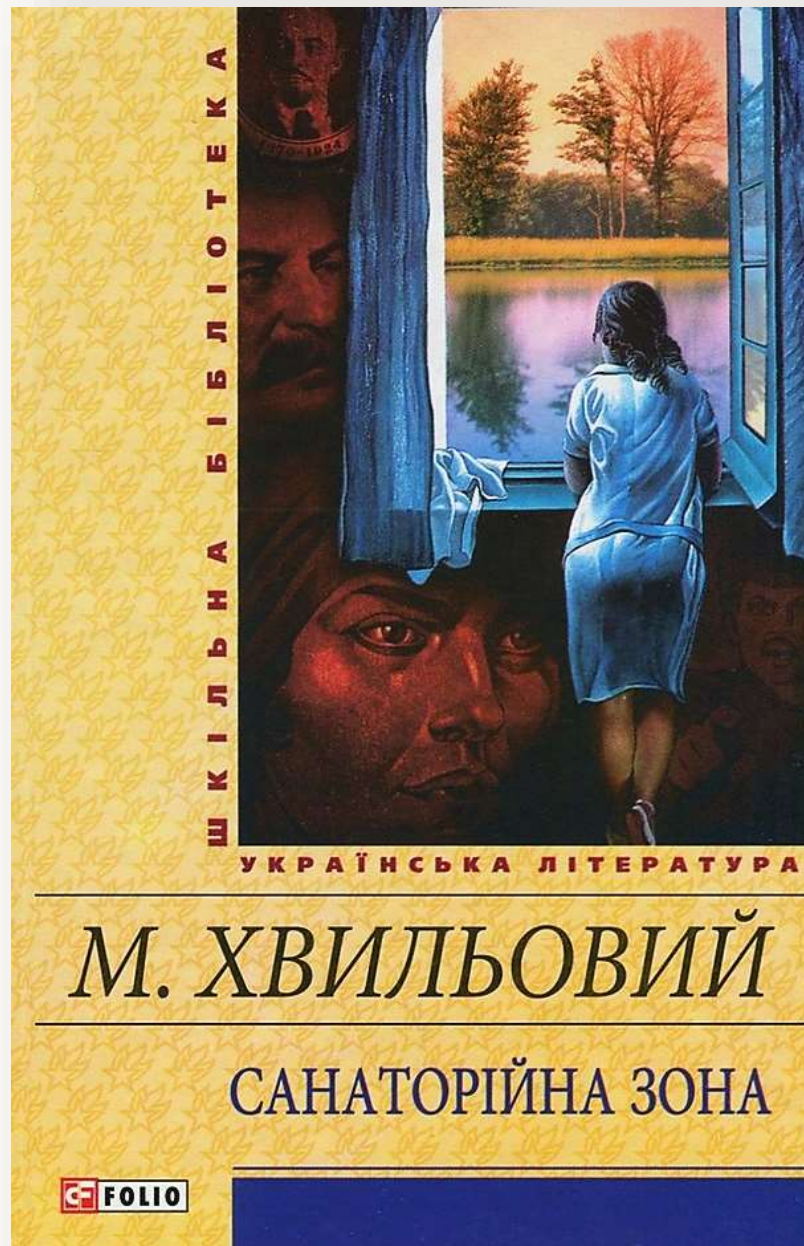

М.Г. Куліш
(1892 – 1937)

САНАТОРІЙНА ЗОНА

100 років твору Миколи Хвильового (1924)

Хвильовий М. Санаторійна зона / М. Хвильовий. – Харків : Фоліо. – 2017. – 384 с.

Це твір про внутрішню кризу революційної епохи, психологічний стан людей, які не можуть знайти своє місце у новій реальності. Новела досліджує теми розчарування, відчуження та втрати ідеалів, підкреслюючи глибину людських переживань у період соціальних і політичних змін. Автор ніби передбачав наближення репресій та описав це так, що його твір залишається актуальним навіть через 100 років

М. Хвильовий
(1893 – 1933)

МИНА МАЗАЙЛО

95 років п'єсі Миколи Куліша (1929)

Куліш М. Мина Мазайло : вибрані твори / М. Куліш.
– Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2020. – 320 с.

Дія комедії розгортається навколо головного героя, службовця Мина Мазайла, який вирішує змінити своє українське прізвище на "благозвучніше" російське – Мазенін. Мина переконаний, що ця зміна допоможе йому підвищити свій соціальний статус у суспільстві, яке на той час зазнавало тиску русифікації. "Мина Мазайло" — це блискуча сатира на мовну політику, яка залишилась актуальною й донині

М.Г. Куліш
(1892 – 1937)

ТИГРОЛОВИ

130 років роману Івана Багряного (1944)

Багряний І. Тигролови : роман / І. Багряний. – Київ : Видавництво РМ, 2023. – 416 с.

Пригодницький роман вперше вийшов друком як «Звіролови». Головний герой, Григорій Многогрішний – молодий український інженер-авіатор, якого радянська влада засудила до 25 років заслання до таборів ГУЛАГу на Далекому Сході. Під час етапу на «ешелоні смерті» Григорій втік із поїзда посеред дикої тайги... Це роман про волю та мужність, боротьбу за життя й людську гідність в умовах тоталітарного режиму

І. Багряний
(1906 – 1963)

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ

80 років історичній драмі Івана Кочерги (1944)

Кочерга І. Ярослав Мудрий : історична драма
/ І. Кочерга. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020.
– 128 с.

Твір охоплює події першої половини XI ст. та досліджує образ князя Ярослава, який складається із суперечливих рис: честолюбства та щирої любові до культури й освіти; великодушності та лукавства; лицарської відваги та малодушної лякливості. А ще середньовічний Київ: «Хто вип'є раз Дніпрової води, Тому ніколи Київ не забути. Береться мудрість не із заповітів, А із шукань і помилок гірких...»

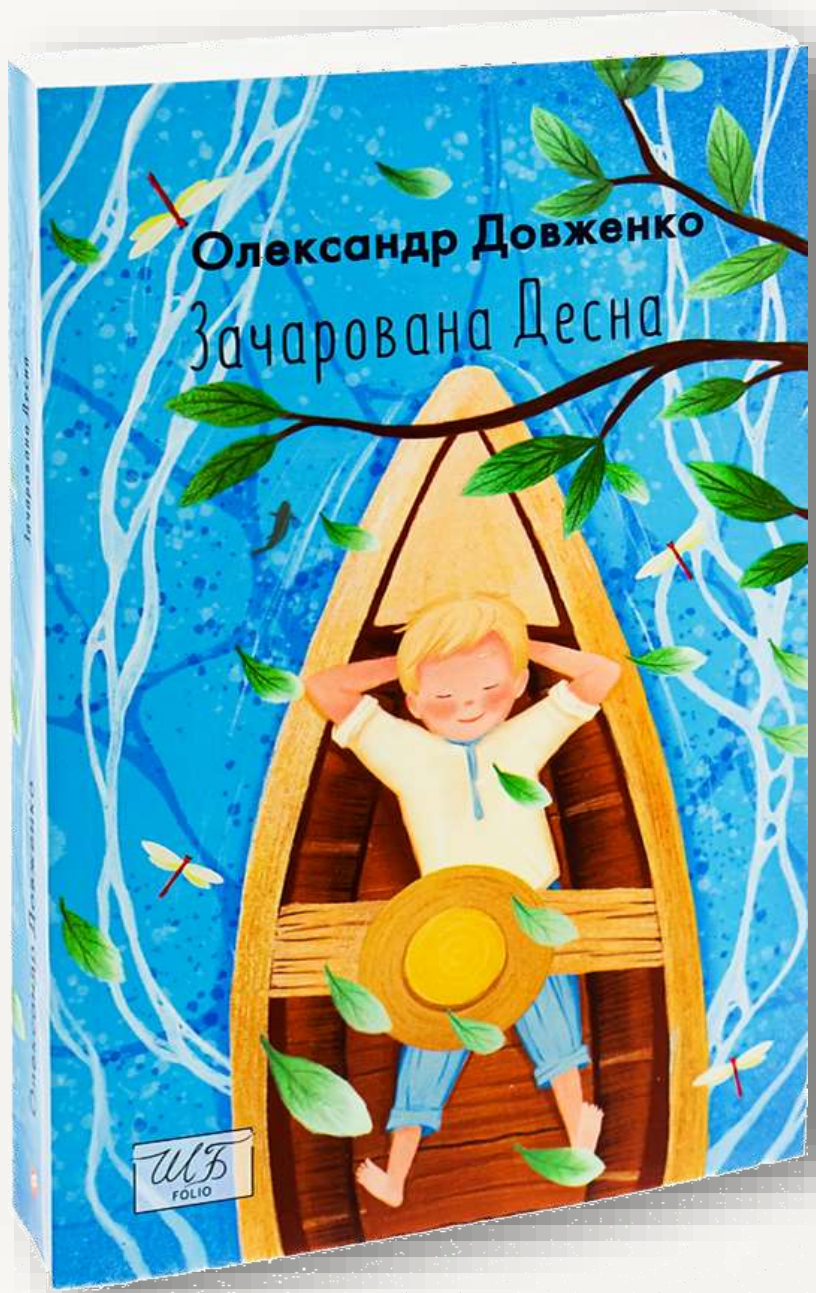

І.А. Кочерга
(1881 – 1952)

ЗАЧАРОВАНА ДЕСНА

70 років кіноповісті Олександра Довженка (1954)

Довженко О. Зачарована Десна : кіноповість / О. Довженко.
– Харків : Фоліо, 2023. – 608 с.

«Зачарована Десна» – перша автобіографічна кіноповість в українській літературі, на сторінках якої автор проводить нас дорогою свого життя. Кіноповість сповнена найтеплішими спогадами, найгарнішими українськими пейзажами й найкращими моментами безтурботного дитинства, яке проходило на Чернігівщині, на березі мальовничої Десни

О.П. Довженко
(1894 – 1956)

ГОМОНІЛА УКРАЇНА

70 років роману Петра Панча (1954)

Панч П. Гомоніла Україна : роман / П. Панч. – Київ
: Радянський письменник, 1979. – 540 с.

У романі зображено події 1-ї половини 17 ст. – з 1638 по 1649 рік. Автор правдиво показав становище українського народу напередодні визвольної війни 1648-1654 рр., назрівання й початок повстання проти шляхетського гноблення. Це твір багатоплановий, з численними персонажами і багатьма сюжетними напрямками. В романі діють історичні постаті – Богдан Хмельницький, Максим Кривоніс і низка вигаданих персонажів

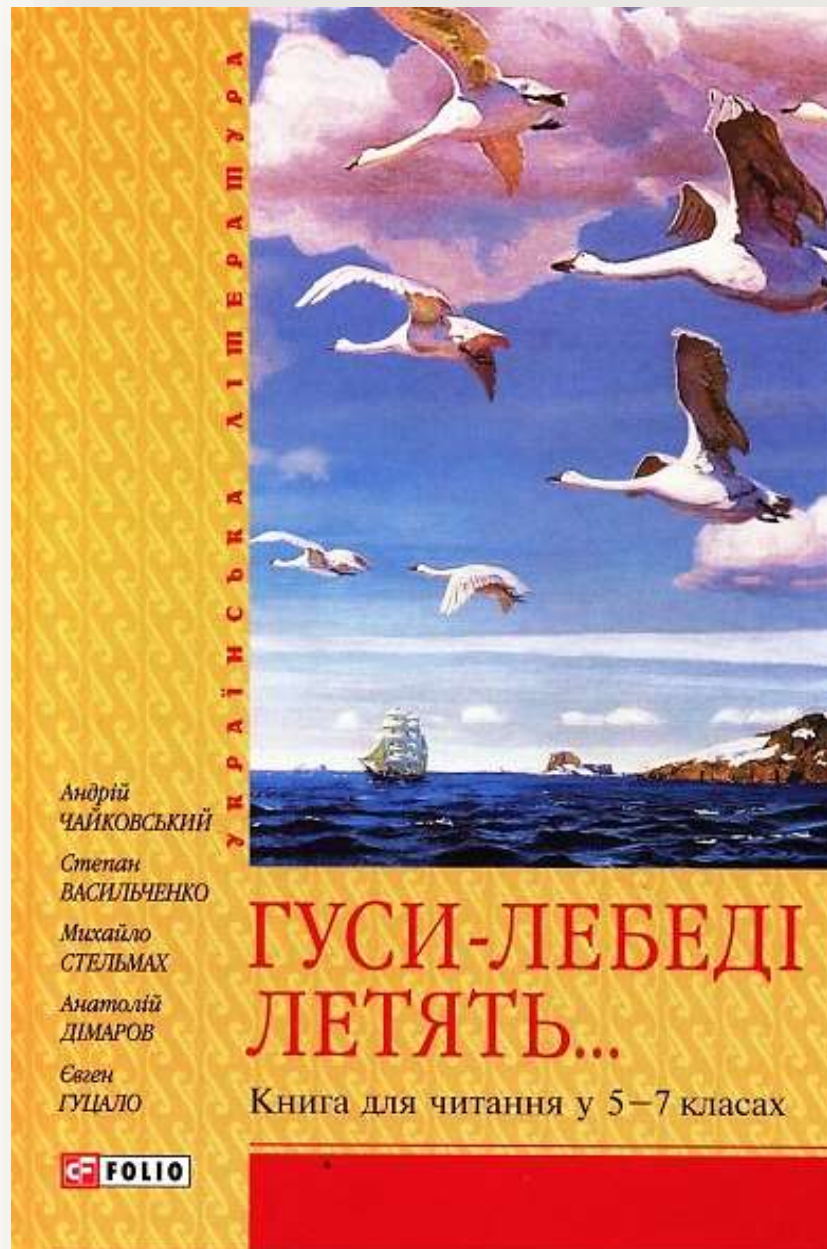

П.Й. Панч
(1891 – 1978)

ГУСИ-ЛЕБЕДІ ЛЕТЯТЬ

60 років повісті Михайла Стельмаха (1964)

Гуси-лебеді летять... : книга для читання у 5-7 класах
/ А. Чайковський, С. Васильченко, М. Стельмах [та ін.].
– Харків : Фоліо, 2008. – 348 с.

В автобіографічній повісті автор розповідає про життя українського села в першу половину ХХ ст. Епізоди з власного дитинства дають розуміння того, як формувався світогляд майбутнього письменника, звідки він черпав любов до людини та природи. Гуси-лебеді – своєрідний символ дитинства, який осяює все доросле життя людини: «Гуси-лебеді летять ... над моїм дитинством, ... над моїм життям!»

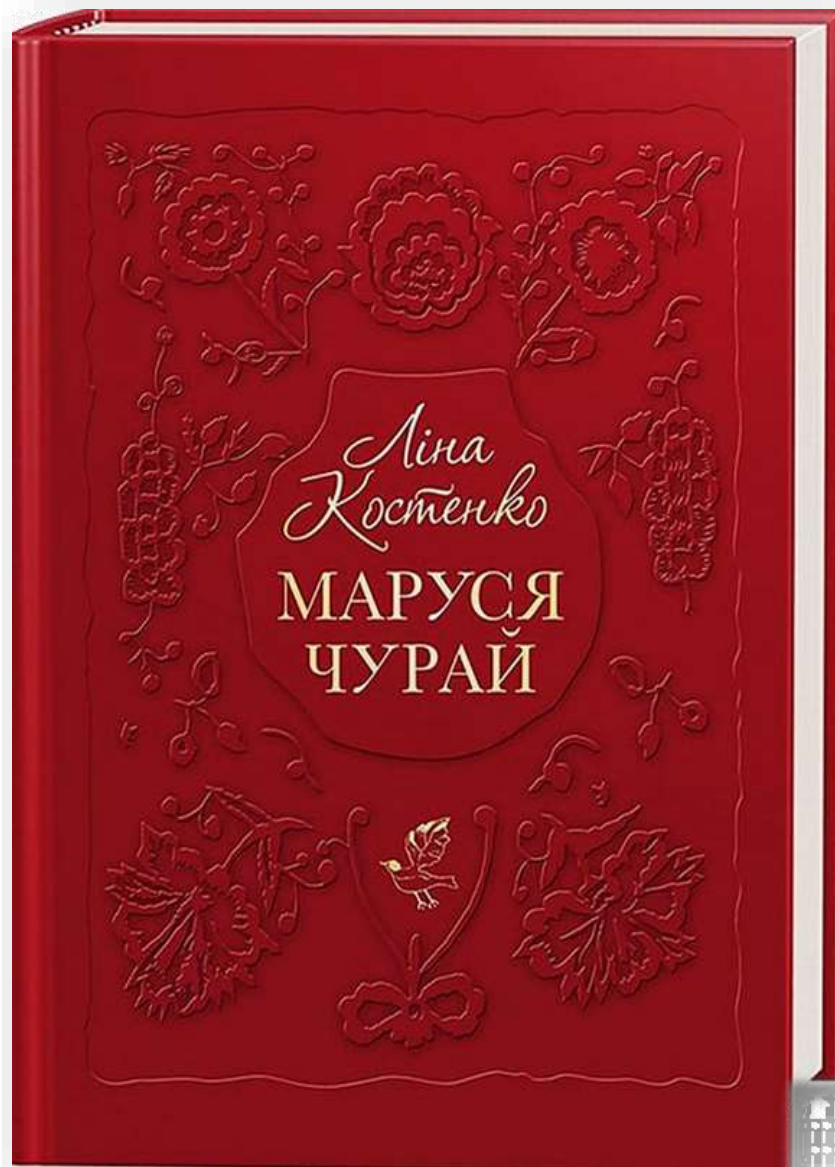

М.П. Стельмах
(1912 – 1983)

МАРУСЯ ЧУРАЙ

45 років роману Ліни Костенко (1979)

Костенко Л. Маруся Чурай : роман / Л. Костенко.
– Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2018. – 224 с.

Історичний роман у віршах «Маруся Чурай» визначної української поетеси Ліни Костенко – один із вершинних творів української літератури, своєрідна енциклопедія духовного життя нашого народу в XVII ст. Висока драма любові виручає на тлі епічних історичних подій, де доля легендарної Марусі Чурай тісно переплетена з долею України. На сторінках твору показано не тільки красиву історію кохання, а й боротьбу українського народу проти польських поміщиків

Л.В. Костенко
(1930)

*Підготувала
провідний редактор
Л.В. Скрипченко*

© НБ ХНМУ, 2024

